

KONSUMENCKA POŻYCZKA LOMBARDOWA

Komentarz

redakcja Tobiasz Nowakowski

Tobiasz Nowakowski, Jakub J. Szczerbowski, Kamil Szpyt

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

Wolters Kluwer

KONSUMENCKA POŻYCZKA LOMBARDOWA

Komentarz

redakcja Tobiasz Nowakowski

Tobiasz Nowakowski, Jakub J. Szczerbowski, Kamil Szpyt

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

Stan prawny na 31 marca 2025 r.

Recenzent

Dr hab. Edyta Rutkowska-Tomaszewska, prof. Uniwersytetu Wrocławskiego

Wydawca

Anna Kubuj-Kacperek

Redaktor prowadzący

Paulina Staniszevska-Chudzik

Opracowanie redakcyjne

Katarzyna Rybczyńska

Projekt okładek serii

Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

Komentarze do poszczególnych artykułów napisali:

Tobiasz Nowakowski – art. 7–17, 25–34, 45–50, 57–60

Jakub J. Szczerbowski – art. 1–6, 51–56

Kamil Szpyt – art. 18–24, 35–44

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujemy prawo i własność

Więcej na www.legalnakultura.pl

Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2025

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. +48 728 313 462, e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	11
Przedmowa	15
Ustawa z dnia 14 kwietnia 2023 r. o konsumenckiej pożyczce lombardowej	17
Rozdział 1. Przepisy ogólne	19
Art. 1. [Przedmiot regulacji]	19
Art. 2. [Wyłączenie banków i SKOK-ów spod regulacji]	21
Art. 3. [Definicje]	22
Art. 4. [Podmioty wyłącznie uprawnione do zawierania umów konsumenckiej pożyczki lombardowej oraz do sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia lombardowego]	31
Art. 5. [Domniemanie zawarcia umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej]	32
Art. 6. [Własność przedmiotu zabezpieczenia lombardowego; przedmiotowe ograniczenie odpowiedzialności za zobowiązania wynikające z zawarcia umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej]	35
Rozdział 2. Umowa konsumenckiej pożyczki lombardowej	39
Art. 7. [Informacje przekazywane przed zawarciem umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej]	39
Art. 8. [Forma i sposób formułowania postanowień umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej]	47

Art. 9.	[Minimalny okres obowiązywania umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej]	51
Art. 10.	[Treść umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej]	52
Art. 11.	[Wygaśnięcie zabezpieczenia lombardowego; przejście przedmiotu zabezpieczenia lombardowego na przedsiębiorcę wykonującego działalność lombardową]	76
Art. 12.	[Koszt konsumenckiej pożyczki lombardowej w przypadku wcześniejszej spłaty]	84
Art. 13.	[Pozaadsetkowe koszty konsumenckiej pożyczki lombardowej]	90
Art. 14.	[Maksymalna wysokość odsetek od kwoty konsumenckiej pożyczki lombardowej]	100
Art. 15.	[Konsekwencje naruszenia przepisów w zakresie treści, pozaodsetkowych kosztów i odsetek od kwoty konsumenckiej pożyczki lombardowej]	101
Art. 16.	[Zapłata całkowitej kwoty do spłaty]	114
Art. 17.	[Zasady uregulowania należności w okresie 30 dni od dnia upływu terminu zapłaty]	116
Rozdział 3. Umowa konsumenckiej pożyczki lombardowej zawierana na odległość		121
Art. 18.	[Przepisy stosowane do umów konsumenckiej pożyczki lombardowej zawieranych na odległość]	121
Art. 19.	[Obowiązki informacyjne wobec konsumenta]	127
Art. 20.	[Propozycja zawarcia umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej składana telefonicznie]	133
Art. 21.	[Przekazanie konsumentowi potwierdzenia zawarcia umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej na odległość]	137
Art. 22.		141
Art. 23.	[Prawne skutki odstąpienia od umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej zawartej na odległość]	142
Art. 24.	[Obowiązki stron umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej zawartej na odległość po odstąpieniu od tej umowy]	143

Rozdział 4. Sprzedaż przedmiotu zabezpieczenia lombardowego	147
Art. 25. [Przesłanka i tryb sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia lombardowego]	147
Art. 26. [Termin na zaoferowanie do sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia lombardowego]	149
Art. 27. [Forma sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia lombardowego]	154
Art. 28. [Ogłoszenie o aukcji przedmiotu zabezpieczenia lombardowego]	156
Art. 29. [Cena wywoławcza przedmiotu zabezpieczenia lombardowego]	159
Art. 30. [Postępowanie aukcyjne]	162
Art. 31. [Przeprowadzenie drugiej aukcji]	164
Art. 32. [Cena wywoławcza przedmiotu zabezpieczenia lombardowego w drugiej aukcji]	165
Art. 33. [Sprzedaż bez konieczności ogłaszania kolejnej aukcji]	168
Art. 34. [Uiszczenie kwoty ze sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia lombardowego; przekazanie nadwyżki kwoty konsumentowi]	169
Rozdział 5. Zasady wykonywania działalności lombardowej oraz rejestr przedsiębiorców wykonujących działalność lombardową	173
Art. 35. [Forma prowadzenia działalności lombardowej; firma spółki; kapitał zakładowy spółki]	173
Art. 36. [Wymagania wobec członków organów, likwidatorów i prokurentów spółki]	176
Art. 37. [Działalność lombardowa jako działalność regulowana]	178
Art. 38. [Elementy wpisu w rejestrze przedsiębiorców wykonujących działalność lombardową; podmiot prowadzący rejestr; elektroniczna forma rejestru]	180
Art. 39. [Dokonanie wpisu do rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność lombardową]	181

Art. 40.	[Odmowa dokonania wpisu do rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność lombardową; wykreślenie wpisu]	186
Art. 41.	[Przekazanie sądowi informacji o wykreśleniu przedsiębiorcy z rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność lombardową]	190
Art. 42.	[Opłaty]	191
Art. 43.	[Kontrola przestrzegania przez przedsiębiorców wykonujących działalność lombardową przepisów ustawy]	191
Art. 44.	[Reklama działalności lombardowej]	193
Rozdział 6. Przepisy karne		196
Art. 45.	[Prowadzenie działalności lombardowej bez wymaganego wpisu do rejestru]	197
Art. 46.	[Naruszenie regulacji w zakresie reklamy działalności lombardowej]	199
Art. 47.	[Naruszenie przepisów dotyczących sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia lombardowego]	201
Art. 48.	[Naruszenie przepisów dotyczących ceny wywoławczej sprzedawanego przedmiotu zabezpieczenia lombardowego]	202
Art. 49.	[Naruszenie przepisów dotyczących zwrotu nadwyżki po sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia lombardowego]	205
Art. 50.	[Tryb orzekania]	206
Rozdział 7. Zmiany w przepisach		207
Art. 51.	[Zmiany w kodeksie cywilnym]	207
Art. 52.	[Zmiany w ustawie o Inspekcji Handlowej]	208
Art. 53.	[Zmiany w ustawie o kredycie konsumenckim]	209
Art. 54.	[Zmiany w ustawie o prawach konsumenta]	210
Art. 55.	[Zmiany w ustawie o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej]	211
Art. 56.	[Zmiany w ustawie o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu]	212

Rozdział 8. Przepisy przejściowe i przepis końcowy	214
Art. 57.	214
Art. 58.	215
Art. 59.	217
Art. 60.	218
Formularz informacyjny dotyczący umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej	219
Bibliografia	225
O Autorach	229

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

dyrektywa 2002/65	–	dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/65 z 23.09.2002 r. dotycząca sprzedaży konsumentom usług finansowych na odległość oraz zmieniająca dyrektywę Rady 90/619/EWG oraz dyrektywy 97/7/WE i 98/27/WE (Dz.Urz. UE L 271, s. 16, ze zm.)
dyrektywa 2011/83	–	dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z 25.10.2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.Urz. UE L 304, ze zm.)
dyrektywa 93/13 EWG	–	dyrektywa Rady 93/13/EWG z 5.04.1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz. WE L 95, s. 29, ze zm.)
k.c.	–	ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2024 r. poz. 1061 ze zm.)
k.k.	–	ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2025 r. poz. 383)

k.k.s.	–	ustawa z 10.09.1999 – Kodeks karny skarbowy (Dz.U. z 2025 r. poz. 663)
k.p.	–	ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2025 r. poz. 277 ze zm.)
k.p.c.	–	ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 1568 ze zm.)
k.p.k.	–	ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2025 r. poz. 46)
k.p.w.	–	ustawa z 24.01.2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz.U. z 2024 r. poz. 977 ze zm.)
k.r.o.	–	ustawa z 25.02.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2023 r. poz. 2809)
k.s.h.	–	ustawa z 15.09.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2024 r. poz. 18 ze zm.)
k.w.	–	ustawa z 20.05.1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2023 r. poz. 2119 ze zm.)
Konstytucja RP	–	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.).
pr. bank.	–	ustawa z 29.08.1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2024 r. poz. 1646 ze zm.)
pr. przed.	–	ustawa z 6.03.2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2024 r. poz. 236 ze zm.)
rozporządzenie – RODO	–	rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), (Dz.Urz. UE L 119, s. 1, ze zm.)
u.k.k.	–	ustawa z 12.05.2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2024 r. poz. 1497 ze zm.)
u.k.p.l.	–	ustawa z 14.04.2023 r. o konsumenckiej pożyczce lombardowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1111)

u.o.s.	–	ustawa z 16.11.2006 r. o opłacie skarbowej (Dz.U. z 2023 r. poz. 2111 ze zm.)
u.p.k.	–	ustawa z 30.05.2014 r. o prawach konsumenta (Dz.U. z 2024 r. poz. 1796)
u.r.f.	–	ustawa z 5.08.2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1109 ze zm.)
u.r.tv.	–	ustawa z 29.12.1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz.U. z 2022 r. poz. 1722 ze zm.)
u.u.p.	–	ustawa z 19.08.2011 r. o usługach płatniczych (Dz.U. z 2025 r. poz. 611)

Publikatory i czasopisma

Dz.U.	–	Dziennik Ustaw
Dz.Urz. UE	–	Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej
Dz.Urz. WE	–	Dziennik Urzędowy Wspólnot Europejskich
EPS	–	Europejski Przegląd Sądowy
iKAR	–	internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny
LEX	–	system informacji prawnej Wolters Kluwer Polska
MoP	–	Monitor Prawniczy
MPB	–	Monitor Prawa Bankowego
OSNC	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNC-ZD	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna – Zbiór Dodatkowy
OSNKW	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Karna
OSP	–	Orzecznictwo Sądów Polskich
OTK	–	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
OTK-A	–	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, seria A
Pal.	–	Palestra
PL	–	Przegląd Legislacyjny

PPH	–	Przegląd Prawa Handlowego
PUG	–	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
Rad. Praw.	–	Radca Prawny
Rej.	–	Rejent
SPE	–	Studia Prawno-Ekonomiczne
TPP	–	Transformacje Prawa Prywatnego
ZNUŁ	–	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Łódzkiego

Organy i instytucje

KIO	–	Krajowa Izba Odwoławcza
KNF	–	Komisja Nadzoru Finansowego
NBP	–	Narodowy Bank Polski
SN	–	Sąd Najwyższy
TK	–	Trybunał Konstytucyjny
TSUE	–	Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
WSA	–	Wojewódzki Sąd Administracyjny

PRZEDMOWA

W dniu 7.01.2024 r. weszła w życie ustawa o konsumenckiej pożyczce lombardowej, która w zamierzeniach prawodawcy miała na celu uregulowanie zasad prowadzenia działalności lombardowej, wzmacniając przy tym ochronę konsumenta. Wprowadzono nią nowy typ umowy – konsumencką pożyczkę lombardową i znacząco rozbudowano obowiązki informacyjne przedsiębiorcy wykonującego działalność lombardową względem konsumenta. Przepisy ustawy budzą istotne zastrzeżenia pod kątem poprawności techniki legislacyjnej. Użyte sformułowania są wieloznaczne, utrudniające rekonstrukcję treści norm prawnych. Prawodawca niejednokrotnie posługuje się pojęciami języka potocznego, a w niektórych przypadkach zdaje się nie dostrzegać niespójności między poszczególnymi normami tego aktu prawnego.

Sankcje wynikające z naruszenia ustawy i ich wymiar zostały dobrane przypadkowo, w sposób aksjologicznie niespójny, co utrudnia ich stosowanie. Na krytykę zasługuje tutaj zwłaszcza obciążanie przedsiębiorców prowadzących działalność lombardową nowymi obowiązkami informacyjnymi, których katalog zupełnie nie przystaje do charakteru normatywnego umów konsumenckiej pożyczki lombardowej. Pożyczki lombardowe bowiem udzielane są najczęściej na stosunkowo krótki czas i niewielkie kwoty, zaś obowiązki względem przedsiębiorców idą znacznie dalej niż w ustawie o kredycie konsumenckim w stosunku do banków i instytucji finansowych. Z tych przyczyn ustawa wymaga dokonania

nowelizacji, która uporządkuje niespójności aksjologiczne oraz naprawi usterki w zakresie techniki prawodawczej.

Niniejszy komentarz stanowi próbę identyfikacji problemów praktycznych w stosowaniu ustawy oraz *de lege lata* ich rozwiązania poprzez wykładnię funkcjonalną i systemową. Publikacja zawiera także postulaty i uwagi *de lege ferenda*, które w założeniu mają ukazać możliwe ścieżki reformy ustawy. Liczymy, że komentarz będzie stanowił pomoc dla jego odbiorców i rozwiąże przynajmniej niektóre z wątpliwości pojawiających się w pracy z ustawą.

Tobiasz Nowakowski
Jakub J. Szczerbowski
Kamil Szpyt

USTAWA

z dnia 14 kwietnia 2023 r.

o konsumenckiej pożyczce lombardowej

(Dz.U. z 2024 r. poz. 1111)

ROZDZIAŁ 1

Przepisy ogólne

Art. 1. [Przedmiot regulacji]

Ustawa określa:

- 1) zasady udzielania konsumenckiej pożyczki lombardowej, w tym:
 - a) zawierania umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej oraz umowy sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia lombardowego,
 - b) prawa i obowiązki konsumenta oraz przedsiębiorcy wykonującego działalność lombardową związane z udzielaniem konsumenckiej pożyczki lombardowej;
- 2) zasady wykonywania działalności lombardowej;
- 3) skutki uchybienia obowiązkom przez przedsiębiorców wykonujących działalność lombardową.

I. Uwagi wprowadzające

Ustawa reguluje działalność polegającą na udzielaniu konsumentom krótkoterminowych pożyczek z ustanowieniem zabezpieczenia na rzeczy ruchomej. Celem ustawodawcy, zgodnie z uzasadnieniem projektu

ustawy (IX kadencja, druk sejm. 3071, s. 3), było objęcie szczególną ochroną przede wszystkim osób, które ze względu na trudną sytuację majątkową i zarobkową nie posiadają wystarczającej zdolności kredytowej do uzyskania pożyczki lub kredytu w banku. Działalność lombardowa, czyli udzielanie konsumentom pożyczek lombardowych (por. komentarz do art. 4 u.k.p.l.), wymaga rejestracji (por. komentarz do art. 38 u.k.p.l.). Ustawa ma charakter sektorowy, podobnie jak ustawa o kredycie konsumenckim, na której w znacznej części bazował prawodawca tworząc przepisy prawne w ustawie o konsumenckiej pożyczce lombardowej. Komentowana ustawa zawiera zatem zarówno normy prawa prywatnego dotyczące zasad oferowania i zawierania konsumenckich pożyczek lombardowych oraz normy prawa publicznego regulujące zasady prowadzenia działalności lombardowej.

II. Cel ustawy

Celem regulacji jest ustanowienie ram prawnych gwarantujących odpowiedni poziom ochrony konsumentów w zakresie działalności lombardowej. Następuje to poprzez uregulowanie obowiązków kontraktowych i przedkontraktowych oraz wymogów, jakie przedsiębiorcy prowadzący działalność lombardową powinni spełniać, w tym formę organizacyjnoprawną i obowiązek uzyskania wpisu do rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność lombardową. Prawodawca dążył do stworzenia jednolitego systemu prawnego obejmującego działalność lombardową i umowy oferowane przez przedsiębiorców prowadzących działalność lombardową.

III. Rodzaje sankcji

Ustawa reguluje skutki uchybienia obowiązkom przez przedsiębiorców wykonujących działalność lombardową. Naruszenia skutkować mogą odpowiedzialnością cywilnoprawną i karnoprawną. Do sankcji cywilnoprawnych, wprowadzanych przez ustawę obok sankcji wynikających z Kodeksu cywilnego, należy sankcja pożyczki darmowej (szerzej zob. komentarz do art. 15 u.k.p.l.) oraz sankcja wygaśnięcia prawa do

pomniejszenia nadwyżki ze sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia lombardowego (szerzej zob. komentarz do art. 26 ust. 3 u.k.p.l. i art. 31 ust. 2 u.k.p.l.). W zakresie represji karnej ustawa przewiduje kary grzywny (szerzej zob. komentarz do art. 45 – 49 u.k.p.l.).

Art. 2. [Wyłączenie banków i SKOK-ów spod regulacji]

1. (*uchylony*)

2. Przepisów ustawy nie stosuje się do banków, oddziałów banków zagranicznych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

I. Wyłączenia podmiotowe

Przepisy ustawy nie mają zastosowania do banków, oddziałów banków zagranicznych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. Ustawa nie definiuje tych podmiotów, konieczne jest odwołanie się do odpowiednich aktów prawnych. Poprzez bank należy rozumieć podmiot uregulowany w art. 2 pr. bank.; poprzez oddział banku zagranicznego należy rozumieć jednostkę organizacyjną banku zagranicznego wykonującą w jego imieniu i na jego rzecz wszystkie lub niektóre czynności wynikające z zezwolenia udzielonego temu bankowi (art. 4 ust. 1 pkt 20 pr. bank.); spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa to podmiot utworzony na podstawie przepisów ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych.

II. Ochrona rolników

Do 29.04.2024 r. obowiązywał art. 2 ust. 1 u.k.p.l. rozszerzający ochronę na podstawie przepisów ustawy w zakresie stosunku pożyczki lombardowej. Przepis wprowadzał niezdefiniowane pojęcie pożyczki lombardowej, którego znaczenie można było odkodować z definicji konsumenckiej pożyczki lombardowej (por. komentarz do art. 3 pkt 8 u.k.p.l.). Rozszerzenie podmiotowe nie dotyczyło umowy sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia lombardowego. Przepis był przedmiotem odrzuconej

senackiej poprawki postulującej jego skreślenie ze względu na sprzeczność z Konstytucją. W ocenie Senatu w toku prac naruszono art. 119 ust. 1 Konstytucji RP statuujący zasadę trzech czytań, poprzez wprowadzenie zmiany zakresowej (nowości normatywnej) po pierwszym czytaniu. Senat dopatrzył się także naruszenia zasady równości (art. 32 Konstytucji RP) poprzez nieuzasadnione uprzywilejowanie rolników będących przedsiębiorcami względem innych przedsiębiorców (por. IX kadencja, druk sejm. nr 3223 z 15.05.2023 r.). Ostatecznie przepis został uchylony ustawą z 20.03.2024 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy o kredycie konsumenckim oraz ustawy o konsumenckiej pożyczce lombardowej (Dz.U. poz. 653), która jest przedmiotem wniosku Prezydenta RP do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie jej zgodności z Konstytucją.

Art. 3. [Definicje]

Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) całkowita kwota do spłaty – sumę kwoty konsumenckiej pożyczki lombardowej i całkowitego kosztu konsumenckiej pożyczki lombardowej;
- 2) całkowity koszt konsumenckiej pożyczki lombardowej – wszelkie koszty, które konsument jest obowiązany ponieść w związku z umową konsumenckiej pożyczki lombardowej, obejmujące:
 - a) odsetki,
 - b) pozaodsetkowe koszty umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej, w szczególności:
 - opłaty, prowizje, podatki i marże,
 - koszty usług dodatkowych, w szczególności koszty przechowania przedmiotu zabezpieczenia lombardowego lub ubezpieczeń;
- 3) konsument – konsumenta w rozumieniu art. 221 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2023 r. poz. 1610, 1615, 1890 i 1933 oraz z 2024 r. poz. 653);

- 4) kwota konsumenckiej pożyczki lombardowej – maksymalną kwotę wszystkich środków pieniężnych, nieobjmujących kwot przeznaczanych na pokrycie kosztów udzielanej konsumenckiej pożyczki lombardowej, które przedsiębiorca udzielający tej pożyczki oddaje do dyspozycji konsumentowi na podstawie umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej;
- 5) nadwyżka – różnicę pomiędzy kwotą uzyskaną ze sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia lombardowego a niezapłaconą przez konsumenta przed wymaganym terminem:
 - a) całkowitą kwotą do spłaty albo
 - b) częścią całkowitej kwoty do spłaty – w przypadku częściowej spłaty całkowitej kwoty do spłaty;
- 6) okres spłaty – okres od dnia wypłaty konsumentowi kwoty konsumenckiej pożyczki lombardowej do dnia określonego w umowie konsumenckiej pożyczki lombardowej albo ustalonego zgodnie z art. 16 ust. 2 terminu zapłaty przez konsumenta całkowitej kwoty do spłaty;
- 7) trwały nośnik – trwały nośnik w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (Dz. U. z 2023 r. poz. 2759);
- 8) umowa konsumenckiej pożyczki lombardowej – umowę, na podstawie której przedsiębiorca zobowiązuje się oddać do dyspozycji konsumenta środki pieniężne, a konsument zobowiązuje się do zapłaty całkowitej kwoty do spłaty w oznaczonym terminie oraz do ustanowienia zabezpieczenia lombardowego;
- 9) umowa konsumenckiej pożyczki lombardowej zawierana na odległość – umowę konsumenckiej pożyczki lombardowej zawieraną bez jednoczesnej fizycznej obecności obu stron, z wyłącznym wykorzystaniem jednego lub większej liczby środków porozumiewania się na odległość do chwili zawarcia umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej wyłącznie;
- 10) zabezpieczenie lombardowe – zabezpieczenie wykonania umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej polegające na ograniczeniu prawa do dysponowania przedmiotem zabez-

pieczenia lombardowego przez konsumenta, w szczególności przez:

- a) przeniesienie przez konsumenta własności przedmiotu zabezpieczenia lombardowego na przedsiębiorcę zawierającego tę umowę,**
- b) zobowiązanie konsumenta do przeniesienia własności przedmiotu zabezpieczenia lombardowego na przedsiębiorcę zawierającego tę umowę – w przypadku braku zapłaty całkowitej kwoty do spłaty w terminie,**
- c) upoważnienie przedsiębiorcy zawierającego tę umowę do sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia lombardowego – w przypadku braku zapłaty całkowitej kwoty do spłaty w terminie,**
- d) ustanowienie zastawu na rzecz przedsiębiorcy zawierającego tę umowę.**

I. Definicje legalne

Przepis zawiera definicje legalne niektórych nazw stosowanych na gruncie komentowanej ustawy. Niestety ustawodawca nie zdecydował się na skorzystanie z zalety definicji legalnych polegającej na możliwości ujęcia złożonych treści w krótkich i łatwych do odróżnienia definiensach. To zaniechanie skutkuje brakiem przejrzystości aktu prawnego i niepotrzebnymi powtórzeniami, których można było uniknąć; przykładowo zwrot „konsumenckiej pożyczki lombardowej” występuje w treści ustawy 120 razy, a w większości przypadków można go było zastąpić słowem „pożyczki” odpowiednio zdefiniowanym w słowniczku. Takie wady legislacyjne skutkują podwyższeniem ogólnego kosztu przestrzegania i stosowania prawa. Ponadto powodują trudności w stosowaniu ustawy, ponieważ akt staje się nieczytelny dla stron umowy.

II. Całkowita kwota do spłaty

Pojęcie całkowitej kwoty do spłaty odnosi się do pojęć zdefiniowanych w pkt 2 (całkowity koszt konsumenckiej pożyczki lombardowej) i pkt 4

(kwota konsumenckiej pożyczki lombardowej) i stanowi ich sumę. Pojęcie to określa wysokość świadczenia konsumenta. Poinformowanie o całkowitej kwocie do spłaty, zasadach i terminie spłaty oraz skutkach braku zapłaty stanowi przedkontraktowy obowiązek informacyjny (art. 7 ust. 1 u.k.p.l.). Informacja o całkowitej kwocie do spłaty, zasadach i terminie spłaty oraz skutkach braku zapłaty stanowi obligatoryjny element treści umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej (art. 10 ust. 1 u.k.p.l.).

III. Całkowity koszt konsumenckiej pożyczki lombardowej

Pojęcie całkowitego kosztu konsumenckiej pożyczki lombardowej ma znaczenie na gruncie przedkontraktowych obowiązków informacyjnych (art. 7 ust. 1 pkt 6 u.k.p.l.), stanowi obligatoryjny element treści umowy (art. 10 ust. 1 pkt 7 u.k.p.l.) oraz służy ustaleniu kwoty obniżenia w przypadku wcześniejszej spłaty (art. 12 u.k.p.l.). W zakres całkowitego kosztu wchodzi odsetki oraz pozaodsetkowe koszty umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej.

IV. Pozaodsetkowe koszty umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej

Pojęcie kosztów pozaodsetkowych zostało unormowane odmiennie niż w przypadku regulacji kredytu konsumenckiego. W regulacji kredytu konsumenckiego pozaodsetkowe koszty zostały ujęte jako wszystkie koszty ponoszone przez konsumenta z wyłączeniem odsetek. Pozaodsetkowe koszty konsumenckiej pożyczki lombardowej zostały ujęte w postaci katalogu otwartego, w który wchodzi przynajmniej opłaty, prowizje, podatki, marże oraz koszty usług dodatkowych, w szczególności koszty przechowania przedmiotu zabezpieczenia lombardowego lub ewentualnych ubezpieczeń. Pozaodsetkowymi kosztami konsumenckiej pożyczki lombardowej są także te koszty, które spełniane są na rzecz osób trzecich lub jakiegokolwiek koszty o charakterze publicznoprawnym, o ile pozostają w związku z umową.

V. Konsument

Ustawa odsyła do art. 22¹ k.c. w zakresie definicji konsumenta jako osoby fizycznej dokonującej z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Pojęcie konsumenta ma charakter funkcjonalny (por. J. Sadowski [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. I, *Część ogólna, cz. 1 (art. 1–55⁴)*, red. J. Gudowski, Warszawa 2021, s. 311 i n.). Status konsumenta może przysługiwać osobie fizycznej niezależnie od prowadzonej działalności gospodarczej lub zawodowej, o ile konkretna czynność prawna nie ma z tą działalnością bezpośredniego związku. Nie traci statusu konsumenta osoba fizyczna ze względu na swoje cechy osobowe, np. ekspercką wiedzę na temat przedmiotu zawieranej umowy. Zgodnie z orzeczeniem TSUE z 21.09.2023 r. w sprawie C-139/22, art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 EWG w związku z jej art. 2 lit. b należy interpretować w ten sposób, że przedsiębiorca ma obowiązek poinformowania zainteresowanego konsumenta o istotnych cechach zawartej z nim umowy oraz o ryzyku związanym z tą umową, i to nawet wówczas, gdy konsument jest jego pracownikiem i posiada odpowiednią wiedzę w dziedzinie wspomnianej umowy (wyrok TSUE z 21.09.2023 r. w sprawie C-139/22, AM i PM przeciwko mBank S.A., ECLI:EU:C:2023:692, pkt 3 sentencji), oraz jak zauważył Sąd Najwyższy (postanowienie SN z 14.11.2023 r., I CSK 4734/22, LEX nr 3626251): „artykuł 22¹ k.c. nie wyznacza cech osobowych podmiotu uważanego za konsumenta przez pryzmat takich okoliczności i cech, jak wymagany zakres wiedzy i doświadczenia, krytycyzmu i zrozumienia wobec otrzymywanych informacji handlowych”.

VI. Kwota konsumenckiej pożyczki lombardowej

Pojęcie to zdefiniowano jako maksymalną kwotę wszystkich środków pieniężnych, które przedsiębiorca udzielający tej pożyczki oddaje do dyspozycji konsumentowi z wyłączeniem kwot przeznaczanych na pokrycie kosztów udzielanej konsumenckiej pożyczki lombardowej. Definicję legalną uzupełnia przepis art. 5 ust. 3 u.k.p.l., który przewiduje

określenie kwoty konsumenckiej pożyczki lombardowej jako wartości oddawanych do dyspozycji rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, wierzytelności lub innych praw majątkowych, w przypadku gdy stanowią one przedmiot umowy pożyczki. Pojęcie kwoty konsumenckiej pożyczki lombardowej ma znaczenie na gruncie przepisów dotyczących przedkontraktowych obowiązków informacyjnych (art. 7 ust. 1 pkt 4 u.k.p.l.), stanowi obligatoryjny element treści umowy (art. 10 ust. 1 pkt 5 u.k.p.l.) oraz służy ustaleniu maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów konsumenckiej pożyczki lombardowej (art. 13 u.k.p.l.) i odsetek maksymalnych (art. 14 u.k.p.l.).

VII. Nadwyżka

Wprowadzenie pojęcia nadwyżki ma na celu wdrożenie mechanizmu zapobiegającego wzbogacaniu się przedsiębiorcy prowadzącego działalność lombardową kosztem konsumenta w przypadku sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia lombardowego za kwotę wyższą od pozostałej do spłaty kwoty. Nadwyżkę oblicza się jako różnicę pomiędzy kwotą uzyskaną ze sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia lombardowego a niezapłaconą przez konsumenta przed wymaganym terminem całkowitą kwotą do spłaty albo w przypadku częściowej spłaty, pozostałą częścią całkowitej kwoty do spłaty. Strony mogą w umowie ustalić procentową wartość pomniejszenia nadwyżki (art. 10 ust. 1 pkt 14 u.k.p.l.), ale pomniejszenie to nie może wynosić więcej niż 20% nadwyżki (art. 34 ust. 3 u.k.p.l.); konstrukcja pomniejszenia nadwyżki ma na celu zapewnienie zachęty ekonomicznej po stronie przedsiębiorcy, aby dążyć do sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia lombardowego za jak najwyższą cenę.

VIII. Okres spłaty

Okres spłaty to liczony w dniach czas od momentu wypłaty konsumentowi kwoty konsumenckiej pożyczki lombardowej do nadejścia terminu zapłaty określonego w umowie albo terminu ustalonego zgodnie z regułami wynikającymi z art. 16 ust. 2 u.k.p.l. Dzień wypłaty pożyczki wli-

cza się do okresu spłaty, bowiem już tego dnia pożyczkobiorca może korzystać z przedmiotu pożyczki lombardowej. Pojęcie okresu spłaty ma istotne znaczenie na gruncie przepisów określających kwotę obniżenia kosztu pożyczki w przypadku jej wcześniejszej spłaty (art. 12 ust. 1 i 2 u.k.p.l.) oraz maksymalnej kwoty pozaodsetkowych kosztów konsumentkiej pożyczki lombardowej (art. 13 u.k.p.l.).

IX. Trwały nośnik

Pojęcie trwałego nośnika zostało definiowane poprzez odesłanie do art. 2 pkt 4 u.p.k., czyli jako „materiał lub narzędzie umożliwiające konsumentowi lub przedsiębiorcy przechowywanie informacji kierowanych osobiście do niego, w sposób umożliwiający dostęp do informacji w przyszłości przez czas odpowiedni do celów, jakim te informacje służą, i które pozwalają na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci”. Przepis art. 2 pkt 4 u.p.k. implementuje art. 2 pkt 10 dyrektywy 2011/83 oraz art. 2 lit. f dyrektywy 2002/65. Katalog materiałów i narzędzi spełniających wymogi trwałego nośnika jest otwarty; w przyszłości mogą však powstać nowe rozwiązania także będące trwałymi nośnikami. Z pewnością trwałym nośnikiem nie będą materiały i rozwiązania, które pozwalają na zakomunikowanie informacji konsumentowi, ale które następnie pozostają pod kontrolą przedsiębiorcy w zakresie pozwalającym na modyfikację treści informacji (np. publicznie dostępna strona internetowa przedsiębiorcy). Przedmiotem wątpliwości w tym zakresie są wiadomości przekazywane na konto konsumenta w systemie teleinformatycznym przedsiębiorcy (por. J.M. Szczygieł, *Trwały nośnik w obrocie konsumenckim*, iKAR 2017/3, s. 23 in.; A. Kubiak-Cyruł, *Udostępnianie wzorca umownego w elektronicznym obrocie konsumenckim z perspektywy prawa unijnego i orzecznictwa TS*, iKAR 2017/3, s. 15). Co do zasady, nie spełniają one wymogów przewidzianych dla trwałego nośnika, przedsiębiorca może jednak ułożyć funkcjonowanie systemu w sposób zapewniający dostęp do informacji w przyszłości i na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci; tym celu wykorzystywane są takie technologie, jak macierze WORM (*write once read many*) oraz blockchain.

X. Umowa konsumenckiej pożyczki lombardowej

Zgodnie z uzasadnieniem projektu ustawy, „wprowadzenie nowego rodzaju umowy nazwanej ma na celu wyróżnienie typu umów z konsumentami, dla których jedynym zabezpieczeniem wykonania umowy jest ustanowienie zastawu na rzeczy ruchomej” (IX kadencja, druk sejm. 3071, s. 10). Charakteryzują ją zwłaszcza podmiotowe ograniczenia po stronie pożyczkodawcy, którym może być wyłącznie lombard, oraz ograniczenie po stronie pożyczkobiorcy, którym może być wyłącznie konsument. Umowa konsumenckiej pożyczki lombardowej jest umową podwójnie kwalifikowaną podmiotowo, pożyczkodawcą może być bowiem jedynie podmiot profesjonalny a pożyczkobiorcą konsument. Do elementów przedmiotowo istotnych należą zobowiązanie przedsiębiorcy do oddania do dyspozycji pożyczkobiorcy środków pieniężnych lub rzeczy oznaczonych co do gatunku (por. art. 5 ust. 1 pkt 1 u.k.p.l.) oraz zobowiązanie pożyczkobiorcy do zapłaty całkowitej kwoty do spłaty w oznaczonym terminie i do ustanowienia zabezpieczenia lombardowego. Umowa ma charakter konsensualny, co oznacza, że do zawarcia umowy wystarczające jest złożenie oświadczeń woli przez strony. Trudności może sprawiać ustalenie, czy umowa konsumenckiej pożyczki lombardowej jest umową wzajemną (zob. T. Nowakowski, *Konsumencka pożyczka lombardowa i konsekwencje braku spłaty*, LEX 2024, który opowiada się za wzajemnym charakterem umowy z uwagi na konieczność ustanowienia zabezpieczenia, które stanowi świadczenie pożyczkodawcy). Z jednej strony tradycyjnie umowa pożyczki nie jest uważana za umowę wzajemną (por. W. Pyziół [w:] *System Prawa Prywatnego*, t. 8, *Prawo zobowiązań – część szczegółowa*, red. J. Panowicz-Lipska, Warszawa 2011, s. 332: „doktryna nie ma żadnych wątpliwości co do tego, iż pożyczka nie jest umową wzajemną, i to nawet wówczas, gdy zastrzeżono odpłatność pożyczki, zwykle w postaci oprocentowania”). Z drugiej strony konstrukcja umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej nawiązuje do umowy kredytu, której klasyfikacja pod tym względem jest przedmiotem sporów, przy czym obecnie przeważającym stanowiskiem jest uznanie jej za umowę wzajemną (por. uchwałę SN (7) z 7.05.2021 r.,

III CZP 6/21, OSNC 2021/9, poz. 56; uchwałę SN z 16.02.2021 r., III CZP 11/20, OSNC 2021/6, poz. 40).

Pojęcie oddania do dyspozycji środków pieniężnych nawiązuje do regulacji dotyczącej umowy kredytu (art. 69 ust. 1 pr. bank.). W przypadku kredytu bankowego najczęściej dochodzi do pozostawienia w dyspozycji kredytobiorcy rachunku powiązanego z kredytem; przy kredycie gotówkowym dochodzi jednak do przeniesienia własności pieniędzy na kredytobiorcę. Zakres pojęcia określającego świadczenie pożyczkodawcy jest w konsumenckiej pożyczce lombardowej szerszy niż w przypadku umowy pożyczki (art. 720 k.c.). Oznacza to, że konsument nie staje się właścicielem kapitału udostępnionego przez przedsiębiorcę, lecz jedynie z niego korzysta.

XI. Umowa konsumenckiej pożyczki lombardowej zawierana na odległość

Pojęcie to ma znaczenie dla stosowania przepisów art. 18–24 u.k.p.l. Umowa konsumenckiej pożyczki lombardowej zostaje zawarta na odległość w przypadku braku fizycznej obecności stron, a korzystają one wyłącznie z jednego lub więcej środków porozumiewania się na odległość. Pomocnicze korzystanie ze środków porozumiewania się na odległość przy jednoczesnej fizycznej obecności stron nie skutkuje uznaniem umowy za zawartą na odległość. Ustawa nie definiuje środków porozumiewania się na odległość. Z brzmienia przepisu można jednak wywnioskować, że są to wszelkie urządzenia techniczne i środki organizacyjne, które umożliwiają przekazywanie informacji bez jednoczesnej fizycznej obecności stron.

XII. Zabezpieczenie lombardowe

Zabezpieczeniem lombardowym jest ograniczenie prawa do dysponowania przedmiotem zabezpieczenia lombardowego w celu zabezpieczenia wykonania przez konsumenta umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej. Ustawodawca przewidział otwarty katalog rodzajów zabez-

pieczenia lombardowego, wymieniając cztery przykładowe, tj. przeniesienie własności przez konsumenta na przedsiębiorcę, zobowiązanie konsumenta do przeniesienia własności na przedsiębiorcę, upoważnienie przedsiębiorcy do sprzedaży rzeczy oraz ustanowienie przez konsumenta zastawu na rzecz przedsiębiorcy. Zabezpieczenie lombardowe może występować pod innymi postaciami, których nie wymieniono w ustawie (np. zastaw rejestrowy; szerzej na ten temat zob. komentarz do art. 10 u.k.p.l.).

Art. 4. [Podmioty wyłącznie uprawnione do zawierania umów konsumenckiej pożyczki lombardowej oraz do sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia lombardowego]

Zawieranie umów konsumenckiej pożyczki lombardowej lub sprzedaż przedmiotu zabezpieczenia lombardowego mogą być dokonywane wyłącznie przez przedsiębiorców wykonujących działalność lombardową.

I. Definicja działalności lombardowej

Z przepisu można wyinterpretować definicję działalności lombardowej jako działalności polegającej na zawieraniu umów konsumenckiej pożyczki lombardowej lub sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia lombardowego. Z prowadzeniem takiej działalności wiąże się obowiązek wpisu do rejestru (por. komentarz do art. 37 u.k.p.l.), wpis ma charakter deklaracyjny. Użycie funktora „lub” pozwala zadać pytanie, czy możliwa jest sytuacja, w której podmiot prowadzący działalność lombardową zawiera tylko jeden ze wskazanych rodzajów umów – pożyczki lombardowej, czy sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia lombardowego. Ograniczenie działalności tylko do jednego rodzaju umowy – pożyczki lombardowej nie jest możliwe, ponieważ sprzedaż przedmiotu zabezpieczenia lombardowego ma zaspokoić wierzytelność wynikającą z umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej (por. komentarz do art. 11 u.k.p.l.).

II. Zakaz

Komentowany przepis statuuje zakaz zawierania umów konsumenckiej pożyczki lombardowej lub sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia lombardowego przez podmioty inne niż przedsiębiorcy wykonujący działalność lombardową. Naruszenie tego zakazu nie jest bezpośrednio zagrożone sankcją; sankcją karną natomiast zagrożone jest dopiero wykonywanie działalności lombardowej bez wymaganego wpisu do rejestru (art. 45 u.k.p.l.).

Art. 5. [Domniemanie zawarcia umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej]

1. Jeżeli z zawartej przez przedsiębiorcę z konsumentem umowy wynika, że:

- 1) celem tej umowy jest oddanie do dyspozycji konsumentowi środków pieniężnych lub rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, wierzytelności lub innych praw majątkowych, których wartość jest lub może być określona kwotą pieniężną,
- 2) zawarcie tej umowy wiąże się z ustanowieniem zabezpieczenia spełniającego warunki, o których mowa w art. 3 pkt 10,
- 3) konsument jest zobowiązany do poniesienia kosztów związanych z tą umową

– w razie wątpliwości przyjmuje się, że strony zawarły umowę konsumenckiej pożyczki lombardowej.

2. W przypadku gdy przedsiębiorca zawarł z konsumentem więcej niż jedną umowę, ale z zawartych umów wynika, że ich celem było ukształtowanie stosunku prawnego, o którym mowa w ust. 1, przyjmuje się, że strony zawarły umowę konsumenckiej pożyczki lombardowej. W takim przypadku przyjmuje się, że dniem zawarcia umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej jest dzień zawarcia pierwszej z tych umów.

3. Jeżeli na podstawie umowy konsumentowi są oddawane do dyspozycji rzeczy oznaczone tylko co do gatunku, wierzytelności lub inne prawa majątkowe, których wartość jest lub może być określona kwotą pieniężną, przyjmuje się, że kwotę konsumenckiej pożyczki lombardowej stanowi równowartość tych rzeczy, wierzytelności lub praw według stanu na dzień zawarcia umowy.

I. Domniemanie zawarcia umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej

Celem wprowadzenia w ramach art. 5 ust. 1 u.k.p.l. domniemania prawnego jest ochrona konsumentów przed sytuacjami, w których przedsiębiorcy modyfikują elementy umowy w celu uniknięcia ochrony przewidzianej przepisami ustawy. Domniemanie prawne zachodzi wyłącznie w przypadku łącznego spełnienia przesłanek wymienionych w pkt 1–3 komentowanego przepisu. Pierwszą przesłanką jest oddanie do dyspozycji konsumenta środków pieniężnych lub rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, wierzytelności lub innych praw majątkowych, których wartość jest lub może być określona kwotą pieniężną. Oznacza to, że w przypadku gdy przedmiotem pożyczki są rzeczy oznaczone co do gatunku, nie jest konieczne określenie ich wartości w treści umowy – w takim wypadku dojdzie jednak do naruszenia przepisu art. 10 ust. 1 pkt 5 u.k.p.l. Drugą przesłanką jest ustanowienie zabezpieczenia wykonania umowy polegające na ograniczeniu prawa do dysponowania rzeczą ruchomą. Trzecią przesłanką jest ponoszenie przez konsumenta kosztów związanych z umową. Domniemanie to jest wzruszalne; ustawodawca nie wyłączył możliwości jego obalenia, o czym świadczy zwrot „w razie wątpliwości” (por. art. 234 k.p.c.; szerzej Z. Radwański, M. Zieliński [w:] *System Prawa Prywatnego*, t. 1, *Prawo cywilne – część ogólna*, red. M. Safjan, Warszawa 2012, s. 439 i n.). Komentowane przepisy nie wykluczają możliwości zawierania przez przedsiębiorcę innych umów z konsumentami, które mogą mieć zbliżoną do konsumenckiej pożyczki lombardowej funkcję ekonomiczną. Domniemanie nie powinno stanowić więc narzędzia do kwalifikowania wszelkich tego typu stosunków prawnych za konsumenckie pożyczki lombardowe, wyjąwszy sytuacje,

w których została zawarta pozorna umowa innego typu w celu ukrycia rzeczywistej umowy – konsumenckiej pożyczki lombardowej (tzw. czynność prawna ukryta).

W pozostałych sytuacjach należy jednak pamiętać, że o rodzaju umowy decyduje oznaczenie świadczenia jako elementu przedmiotowo istotnego każdej czynności prawnej. Z tych przyczyn, jeśli strony oznaczają świadczenie w sposób odpowiadający istniejącym umowom nazwanym, co dotyczy np. pożyczki i sprzedaży, to umowy te nigdy nie będą mogły zostać uznane za konsumencką pożyczkę lombardową, pomimo zawarcia w ustawie domniemania.

II. Domniemanie w przypadku wielości umów

Domniemanie prawne w art. 5 ust. 2 u.k.p.l. dotyczy przypadków, w których ukształtowanie stosunku prawnego spełniającego przesłanki z art. 5 ust. 1 u.k.p.l. jest rezultatem więcej niż jednej umowy. Za moment zawarcia pożyczki domniemywa się dzień zawarcia pierwszej z umów. Domniemania te są wzruszalne.

III. Domniemanie dotyczące kwoty pożyczki

Domniemanie prawne w art. 5 ust. 3 u.k.p.l. dotyczy przypadków, w których przedmiotem świadczenia pożyczkodawcy są rzeczy oznaczone tylko co do gatunku, wierzytelności lub inne prawa majątkowe, których wartość jest lub może być określona kwotą pieniężną – wówczas za kwotę konsumenckiej pożyczki lombardowej domniemywa się ich wartość na dzień zawarcia umowy. Określenie kwoty konsumenckiej pożyczki lombardowej ma znaczenie przede wszystkim dla ustalenia, czy nie doszło do przekroczenia odsetek maksymalnych i maksymalnych pozaodsetkowych kosztów. Określenie ich wartości w treści umowy nie wyklucza możliwości wykazania rzeczywistej wartości w toku postępowania sądowego.

Art. 6. [Własność przedmiotu zabezpieczenia lombardowego; przedmiotowe ograniczenie odpowiedzialności za zobowiązania wynikające z zawarcia umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej]

1. Przedmiot zabezpieczenia lombardowego stanowić może wyłącznie rzecz ruchoma:

- 1) będąca własnością konsumenta;
- 2) będąca przedmiotem wspólności majątkowej małżeńskiej;
- 3) której konsument jest współwłaścicielem.

2. Za zobowiązania wynikające z zawarcia umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej konsument odpowiada wyłącznie przedmiotem zabezpieczenia lombardowego, chyba że po zawarciu tej umowy okazało się, że przedmiot tego zabezpieczenia nie stanowił jego własności albo jego małżonek lub którykolwiek ze współwłaścicieli tego przedmiotu nie wyraził zgody na ustanowienie zabezpieczenia, jeżeli taka zgoda była wymagana przepisami prawa.

3. Ten sam przedmiot zabezpieczenia lombardowego nie może być jednocześnie przedmiotem zabezpieczenia więcej niż jednej umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej.

I. Rzecz ruchoma

Przedmiotem zabezpieczenia lombardowego może być wyłącznie rzecz ruchoma. Choć ustawa posługuje się w tym wypadku liczbą pojedynczą, to nie jest wykluczone, aby przedmiotem zabezpieczenia było kilka rzeczy ruchomych lub rzecz zbiorowa. Wątpliwości może budzić to, czy przedmiotem zabezpieczenia nie mogą być wszystkie inne przedmioty praw majątkowych niebędące rzeczami ruchomymi. W szczególności chodzi tutaj o papiery wartościowe, kryptoaktywa i wierzytelności. Mając na uwadze dość precyzyjne brzmienie ustawy oraz uzasadnienie projektu wskazujące na wolę uregulowania stosunków, których charakterystyczną cechą jest zabezpieczenie zastawem na rzeczy ruchomej, należy uznać literalną wykładnię przepisu, tj. dopuszczalność, by przedmiotem zabezpieczenia była wyłącznie rzecz ruchoma.

II. Własność rzeczy ruchomej

Przedmiotem zabezpieczenia lombardowego mogą być wyłącznie ruchomości stanowiące własność konsumenta, będące przedmiotem wspólności majątkowej małżeńskiej albo będące współwłasnością konsumenta.

III. Współwłasność

Przedmiotem zabezpieczenia lombardowego nie może być udział we współwłasności, stąd zastosowania nie będzie miał przepis art. 198 k.c. upoważniający każdego z współwłaścicieli do rozporządzania i obciążania swojego udziału. Ustanowienie zabezpieczenia lombardowego na rzeczy wspólnej, jako czynność o charakterze rozporządzającym, wymaga zgody wszystkich współwłaścicieli rzeczy (art. 199 k.c.). Brak zgody skutkuje bezskutecznością czynności w zakresie skutków rzeczowych (por. M. Rzewuska [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. M. Załucki, Warszawa 2023, s. 475), a zatem nie dochodzi do ustanowienia zabezpieczenia lombardowego.

IV. Wspólność majątkowa

Przedmiotem zabezpieczenia lombardowego może być rzecz we wspólności majątkowej (por. art. 36–39 k.r.o.). Brak zgody współmałżonka wystąpi w przypadku sprzeciwu, o którym mowa w art. 36¹ § 1 k.r.o. (por. M. Nazar [w:] *System Prawa Prywatnego*, t. 11, *Prawo rodzinne*, red. T. Smyczyński, Warszawa 2014, s. 365 i n.).

V. Ograniczenie odpowiedzialności konsumenta

Odpowiedzialność konsumenta za zobowiązania z konsumenckiej pożyczki lombardowej jest ograniczona do przedmiotu zabezpieczenia lombardowego. Odpowiedzialność konsumenta może mieć charakter odpowiedzialności rzeczowej (np. w przypadku ustanowienia zastawu),

w pozostałych zaś przypadkach następuje jedynie ograniczenie zaspo-kojenia przedsiębiorcy do umówionej formy zabezpieczenia. Przedsię-biorca prowadzący działalność lombardową ponosi ryzyko spadku war-tości przedmiotu zabezpieczenia lombardowego.

W przypadku gdy po zawarciu umowy konsumenckiej pożyczki lom-bardowej okazało się, że przedmiot tego zabezpieczenia nie stanowił własności konsumenta albo jego małżonek lub którykolwiek ze współ-właścicieli tego przedmiotu nie wyraził wymaganej zgody na ustano-wienie zabezpieczenia, konsument odpowiada za zobowiązanie całym swoim majątkiem.

VI. Wielość umów

Artykuł 6 ust. 3 u.k.p.l. statuuje zakaz zabezpieczenia więcej niż jednej konsumenckiej pożyczki lombardowej tym samym przedmiotem za-bezpieczenia lombardowego. Przepis, jak się wydaje, ma na celu zapo-biegnięcie sytuacjom, w którym kilka pożyczek „konkuruje” o ten sam przedmiot zabezpieczenia lombardowego.

Przepis nie stoi jednak na przeszkodzie zmianie (aneksowaniu) umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej poprzez zwiększenie jej kwoty w przypadku, gdy wartość przedmiotu zabezpieczenia lombardowego na to pozwala.

VII. Postulaty *de lege ferenda*

De lege ferenda należałoby rozważyć zmianę przepisu art. 6 ust. 3 u.k.p.l. w sposób pozwalający na zabezpieczenie kilku pożyczek tym samym przedmiotem, przy jednoczesnym przyjęciu rozwiązań zapobiegających naruszeniu interesów konsumenta; sztywność przyjętego rozwiązania niekoniecznie służy interesom konsumentów mających wolę zaciągnię-cia kolejnej pożyczki oraz dysponujących przedmiotem ekonomicznie wystarczającym do jej zabezpieczenia. Interesy konsumenta skutecznie chroniłoby rozwiązanie polegające na zakazaniu przedsiębiorcy wyko-

nywania uprawnienia do pomniejszenia nadwyżki przed zaspokojeniem roszczeń ze wszystkich pożyczek zabezpieczonych tym samym przedmiotem, także tych niewymagalnych.

ROZDZIAŁ 2

Umowa konsumenckiej pożyczki lombardowej

Art. 7. [Informacje przekazywane przed zawarciem umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej]

1. Przedsiębiorca wykonujący działalność lombardową przed zawarciem umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej informuje konsumenta, na trwałym nośniku, w czasie umożliwiającym zapoznanie się z informacjami o:

- 1) firmie i siedzibie tego przedsiębiorcy oraz adresie, pod którym wykonuje on działalność lombardową;**
- 2) numerze rejestrowym, o którym mowa w art. 38 ust. 2 pkt 3;**
- 3) adresie poczty elektronicznej, numerze telefonu lub faksu oraz adresie strony internetowej tego przedsiębiorcy, o ile je posiada;**
- 4) kwocie konsumenckiej pożyczki lombardowej i sposobie jej ustalania;**
- 5) terminie i sposobie wypłaty kwoty konsumenckiej pożyczki lombardowej;**

- 6) całkowitym koszcie konsumenckiej pożyczki lombardowej z wyodrębnieniem jego poszczególnych składników i ich wysokości;
 - 7) całkowitej kwocie do spłaty;
 - 8) zasadach i terminie zapłaty całkowitej kwoty do spłaty;
 - 9) skutkach braku zapłaty całkowitej kwoty do spłaty;
 - 10) sposobie ustanowienia zabezpieczenia lombardowego;
 - 11) przedmiocie zabezpieczenia lombardowego, takimi jak rodzaj, marka lub jego cechy szczególne;
 - 12) szacunkowej wartości przedmiotu zabezpieczenia lombardowego i sposobie ustalenia tej wartości;
 - 13) sposobie sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia lombardowego;
 - 14) procentowej wartości pomniejszenia nadwyżki, o którym mowa w art. 34 ust. 3, pobieranej przez tego przedsiębiorcę;
 - 15) przysługującym konsumentowi zgodnie z art. 17 ust. 1 prawie do zapłaty całkowitej kwoty do spłaty po terminie oraz o warunkach skorzystania z tego prawa, w tym wyrażonej procentowo wartości niezapłaconej części całkowitej kwoty do spłaty, jaką konsument będzie zobowiązany uiścić zgodnie z art. 17 ust. 1;
 - 16) stosowanej przez przedsiębiorcę wykonującego działalność lombardową procedurze i zasadach rozpatrywania reklamacji.
2. Przedsiębiorca wykonujący działalność lombardową przekazuje konsumentowi informacje, o których mowa w ust. 1, na formularzu informacyjnym dotyczącym umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej, którego wzór określa załącznik do ustawy.
3. Przedsiębiorca wykonujący działalność lombardową przekazuje bezpłatnie konsumentowi, na jego wniosek, projekt umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej.

I. Uwagi wprowadzające

Komentowana norma ustanawia bardzo szczegółowe obowiązki przedsiębiorcy prowadzącego działalność lombardową, które powinien on spełnić przed zawarciem umowy pożyczki lombardowej. Ustawodawca wyraźnie bazował tutaj na art. 13 u.k.k. Wątpliwości budzi kazuistyczne sformułowanie obowiązków informacyjnych oraz ich niedostosowanie do praktyki obrotu lombardowego, gdzie udziela się finansowania na relatywnie niskie kwoty. Wielość i szczegółowość informacji prowadzi bowiem do zjawiska tzw. przeładowania informacyjnego, gdyż utrudnia konsumentowi ich przyswojenie oraz wydobycie informacji rzeczywiście istotnych z punktu widzenia jego interesu finansowego (tak też w odniesieniu do art. 13 u.k.k. T. Czech, *Kredyt konsumencki. Komentarz*, Warszawa 2018, s. 218–219).

W uzasadnieniu projektu podniesiono ogólnie, że lombardy nie wywiązywały się dotychczas z obowiązku informacyjnego, ale nie wskazano dokładnie, w jakim zakresie obowiązek ten miałby zostać naruszony i jakich konkretnie przypadków dotyczył (IX kadencja, druk sejm. 3071, s. 14–15). Przed dniem wejścia w życie komentowanej ustawy pożyczki oferowane przez lombardy stanowiły kredyt konsumencki w rozumieniu art. 3 ust. 1 u.k.k., a zatem stosowano reżim właściwy dla kredytu konsumenckiego, także w zakresie wymogów informacyjnych. W ocenie ustawodawcy jednak lombardy omijały te regulacje prawne. Wprowadzając ustawę o konsumenckiej pożyczce lombardowej wyłączono działalność lombardową spod reżimu kredytu konsumenckiego (art. 4 ust. 1 pkt 8 u.k.k.). Odtąd pożyczka lombardowa stała się odrębnym typem umowy nazwanej, a obowiązki informacyjne względem konsumenta ukształtowano wyczerpująco w komentowanej ustawie. Ponadto celem wprowadzenia art. 7 u.k.p.l. była również chęć zapewniania konsumentom transparentnych przepisów, zwłaszcza w zakresie kosztów, jakie konsument poniósłby, decydując się na zawarcie umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej.

II. Moment wykonania obowiązku

Informacje, o których mowa w art. 7 u.k.p.l., powinny zostać przekazane przed zawarciem umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej w czasie umożliwiającym zapoznanie się z nimi. Oznacza to, że przedsiębiorca zobligowany jest do ich przekazania najpóźniejszej z chwilą złożenia oferty zawarcia pożyczki lombardowej w rozumieniu art. 66 § 1 k.c. Przy wykładni art. 7 ust. 1 u.k.p.l. należy bowiem brać pod uwagę odmienną praktykę działalności lombardowej i udzielania pożyczek lombardowych od praktyki udzielania kredytów konsumenckich. W przypadku banków i innych instytucji finansowych (kredytodawców w rozumieniu art. 3 ust. 1 u.k.k.) procedura uzyskania środków finansowych jest sformalizowana i każdorazowo poprzedzona badaniem zdolności kredytowej konsumenta. Element ten nie występuje jednak w odniesieniu do lombardów, z uwagi na niskie kwoty pożyczek. Z tych względów nie byłoby celowe, aby nadmiernie rozciągać w czasie wykonanie obowiązku z art. 7 u.k.p.l.

III. Sposób wykonania obowiązku

Przedsiębiorca wykonujący działalność lombardową przekazuje informacje, o których mowa w art. 7 u.k.p.l., na trwałym nośniku. Pojęcie to zdefiniowano w art. 3 pkt 7 u.k.p.l. Przedsiębiorca ma możliwość wyboru trwałego nośnika, na którym zostanie wykonany ciężący na nim obowiązek. W praktyce obrotu najczęściej będzie to wydruk na kartce papieru.

Informacje, o których mowa w art. 7 u.k.p.l., zostają przekazane konsumentowi na specjalnym formularzu informacyjnym, stanowiącym załącznik do ustawy. Przyjęte tutaj rozwiązanie jest powszechnie stosowane przez prawodawcę w umowach konsumenckich zawieranych na podstawie *lex specialis* (np. dla kredytu konsumenckiego). Choć w ten sposób konsument uzyskuje wystandaryzowany pakiet licznych informacji,

na tej podstawie traci on z pola widzenia, które z otrzymanych informacji są istotne i pozwalają ocenić skutki ekonomiczne wynikające z umowy.

IV. Zakres informacji przekazywanych konsumentowi

Zakres informacji, których przekazania wymaga ustawodawca od przedsiębiorcy prowadzącego działalność lombardową, jest identyczny jak treść umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej. Stąd kwestie, o których stanowi art. 7 ust. 1 pkt 1–16 u.k.p.l., zostaną szerzej omówione w komentarzu do art. 10 u.k.p.l.

Z uwagi na fakt, że obowiązek informacyjny o charakterze przedkontraktowym spełnia się na formularzu informacyjnym stanowiącym załącznik do ustawy, wszelkie informacje będą przekazywane konsumentowi w formie szczątkowej.

Choć nie wynika to wprost z brzmienia art. 7 u.k.p.l., należy przyjąć, że obowiązek informacyjny wskazany w ustawie nie ma charakteru wyczerpującego. Wynika to z faktu, że normy ustawy stanowią przepisy semiimperatywne. Stronom przysługuje kompetencja do ich modyfikacji, lecz wyłącznie na korzyść konsumenta. Przedsiębiorca prowadzący działalność lombardową może zatem przekazać konsumentowi inne informacje niż te wskazane w treści komentowanej normy, jeśli ich przekazanie uzna za celowe z punktu widzenia zawieranej umowy. W tym zakresie jednak nie obowiązuje już narzucony przez prawodawcę reżim przekazania informacji na specjalnym formularzu. Przedsiębiorca prowadzący działalność lombardową ma więc pełną swobodę w odniesieniu do „formy”, w jakiej przekaże konsumentowi inne informacje niż te wskazane w art. 7 ust. 1 pkt 1–16 u.k.p.l.

Nie ma również przeszkód, by wymóg obowiązku informacyjnego został spełniony przez przedsiębiorcę na dwóch poziomach – przekazania konsumentowi informacji, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1–16 u.k.p.l., na specjalnym formularzu wraz z wydaniem kolejnego dokumentu (np. zawierającego dodatkowe objaśnienia przekazywanych

informacji). Z perspektywy praktycznej w odniesieniu do umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej zabieg ten wydaje się o tyle wskazany, że liczne pojęcia ustawowe mają bardzo zbliżone nazwy, np. całkowita kwota do spłaty i całkowity koszt. Przekazanie konsumentowi dodatkowych wyjaśnień w oddzielnym dokumencie stanowiącym uzupełnienie formularza informacyjnego umożliwi łatwiejsze uchwycenie różnic i zrozumienie przekazywanych informacji.

Kwestię sporną może stanowić aktualność przekazywanych informacji. Komentowany przepis, podobnie jak art. 13 u.k.k., nie narzuca przedsiębiorcy konieczności zapewnienia, by przekazywane przez niego informacje były aktualne na dzień przekazania formularza (por. T. Czech, *Kredyt...*, 2018, s. 225). Niemniej, biorąc pod uwagę cel komentowanej regulacji i istotę obowiązku informacyjnego przedsiębiorcy, należy uznać, że co do zasady przedsiębiorca prowadzący działalność lombardową powinien przekazać konsumentowi informacje aktualne na dzień sporządzenia formularza. Za prezentowaną interpretacją przemawiają również kwestie praktyczne i specyfika umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej.

Ustawodawca wymaga, by podać zwłaszcza szacowaną wartość przedmiotu zabezpieczenia konsumenckiej pożyczki lombardowej. Biorąc pod uwagę, że przedmiot zabezpieczenia stanowią rzeczy, których wartość jest zmienna w czasie (np. biżuteria, złote monety, elektronika), przyjęcie wykładni, zgodnie z którą możliwe jest przekazanie informacji nieaktualnych, rodziłoby ryzyko dla obu stron także w razie braku zwrotu pożyczki w terminie. Przykładowo, oszacowanie wartości przedmiotu zabezpieczenia lombardowego wedle nieaktualnych kryteriów (np. historycznej ceny złota, elektroniki itp.) mogłoby doprowadzić do sytuacji, w której wartość zabezpieczenia będzie, już na moment zawarcia umowy, niższa albo w sposób nieuzasadniony znacząco wyższa niż wartość udzielonej pożyczki lombardowej. Zwłaszcza druga z podanych sytuacji może rodzić ryzyko ważności konsumenckiej pożyczki lombardowej z uwagi na tzw. nadzabezpieczenie – ustanowienie zbytecznego lub nieuzasadnionego zabezpieczenia (szerzej na temat nadzabezpieczenia

por. A. Bieranowski, *Nowelizacja kodeksu cywilnego statuująca ograniczony zakaz przewłaszczenia nieruchomości na zabezpieczenie – uwagi krytyczne*, Rej. 2020/6, s. 46–47; M. Gutowski, *Sankcja nieważności umowy przewłaszczenia nieruchomości mieszkaniowej na podstawie nowego art. 387¹ k.c.*, Prok. i Pr. 2020/7–8, s. 202–204).

Ustawa nie nakłada na przedsiębiorcę obowiązku posiadania poczty elektronicznej, numeru telefonu lub faksu oraz strony internetowej przedsiębiorcy. Wymóg podania informacji, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3 u.k.p.l., powstaje wyłącznie w zakresie, w jakim przedsiębiorca prowadzący działalność lombardową dysponuje środkami komunikacji wskazanymi w ustawie.

V. Związanie informacjami przekazanymi konsumentowi

Informacje przekazywane przez przedsiębiorcę na specjalnym formularzu, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1–16 u.k.p.l., co do zasady nie stanowią oferty w rozumieniu art. 66 § 1 k.c. Nie ma jednak przeszkód, by przedsiębiorca poprzez stosowne zastrzeżenie nadał przekazywanym informacjom charakter wiążącej oferty.

W wyniku przekazania konsumentowi informacji na specjalnym formularzu dochodzi *per facta concludentia* do porozumienia kontraktowego dotyczącego treści negocjowanej umowy obejmującej wszystkie elementy przedmiotowo istotne konsumenckiej pożyczki lombardowej (Z. Radwański [w:] *System Prawa Prywatnego*, t. 2, *Prawo cywilne – część ogólna*, red. Z. Radwański, Warszawa 2008, s. 357). Strony mają kompetencję do dalszego negocjowania postanowień umowy i odstąpienia od wcześniejszych ustaleń, z tym zastrzeżeniem, że odejście od nich wymaga uzasadnienia (por. Z. Radwański [w:] *System...*, t. 2, s. 357).

Odejście od wcześniejszych ustaleń i przekazanie nowych informacji, z uwagi na treść art. 7 ust. 1 u.k.p.l., następuje w formie przekazania konsumentowi przez przedsiębiorcę prowadzącego działalność lombardową nowego formularza informacyjnego uwzględniającego zmiany.

Ustawa o konsumenckiej pożyczce lombardowej, w przeciwieństwie do ustawy o kredycie konsumenckim, nie ustanawia minimalnego terminu ważności formularza ani nie przewiduje żadnych kryteriów normatywnych pozwalających na jego ustalenie. Nie oznacza to równocześnie, że formularz informacyjny jest ważny „bezterminowo”. Rzecz jasna przedsiębiorca prowadzący działalność lombardową może wskazać datę, po upływie której informacje przekazane konsumentowi przestaną być aktualne. W razie braku takiego zastrzeżenia w treści formularza, w mojej ocenie należy przyjąć, że traci on ważność po upływie terminu, w którym konsument mógł rozsądnie zapoznać się z treścią zawartych tam informacji.

VI. Skutki niewykonania obowiązku informacyjnego

Ustawa o konsumenckiej pożyczce lombardowej nie przewiduje szczególnych skutków dotyczących niewykonania przez przedsiębiorcę obowiązku informacyjnego, o którym mowa w art. 7 u.k.p.l. Zaniechanie przekazania konsumentowi informacji wymaganych przez prawodawcę nie powoduje nieważności umowy konsumenckiej pożyczki lombardowej ani nie skutkuje sankcją pożyczki darmowej w przeciwieństwie choćby do kredytu konsumenckiego, gdzie zaniechanie przekazania określonych informacji rodzi negatywne skutki dla kredytodawcy.

Nie oznacza to równocześnie, że przedsiębiorca prowadzący działalność lombardową nie poniesie żadnych konsekwencji wynikających z nieprzekazania konsumentowi wymaganych informacji. Kwestie dotyczące przejrzystości warunków umowy zostały wyinterpretowane przez TSUE z art. 5 i art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 EWG (z bogatego orzecznictwa na ten temat por. wyroki TSUE: z 20.09.2018 r. w sprawie C-51/17 OTP Bank Nyrt., OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt. przeciwko Teréz Ilyés, Emilowi Kissowi, ECLI:EU:C:2018:750, pkt 68; z 3.10.2019 r. w sprawie C-621/17 Gyula Kiss przeciwko CIB Bank Zrt., Emilowi Kissowi, Gyuláné Kiss, ECLI:EU:C:2019:820, pkt 36). Brak spełnienia obowiązku informacyjnego przed zawarciem umowy może uzasadniać bowiem badanie pod kątem potencjalnej abuzywności warunku umownego stano-